

MAGAZIN

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Director: Vasile TODI

Redactor-șef: Ștefan TARJOC

actualitatea
clasicilor

Sarea e dulce

În țara în care s-a izbutit ca oțeta să fie transformată în aur și tunurile în cecuri cu acoperire la băncile mute ale Elveției, era firesc ca sarea să-și schimbe gustul, cel puțin pentru unii oameni. Pentru lumea obișnuită, de pildă, sarea a rămas... sărată. Pentru ocazii vărgați, care o taie și o pisează stropind-o cu nădușeala lor în măruntaiele pământului, nu mai are nici un gust.

Pentru funcționarii superiori ai C.A.M.-ului, sarea e dulce. Iar pentru Ștefan Stănescu, directorul

general al Casei Autonome a Monopolurilor, mai dulce decât toate dulciurile din lume.

Ștefan Stănescu (fiu adoptiv al fostului ministru C. Meissner, ginere al celebrului falit multi-milionar Aldea din Constanța) e un favorit al zeilor. El a fost numit în fruntea acestei bănoase regii de național-țărăniști. A fost menținut de iorghişti, e alintat de național-liberali. Să fie oare Ștefan Stănescu un om cu calități excepționale? Dacă gândiți asta duceți-vă și-l vedeți. Rugați-l să deschidă câteva clipe gura și ascultați-l. Cei care îl cunosc bine nu s-ar mira dacă l-ar auzi mugind

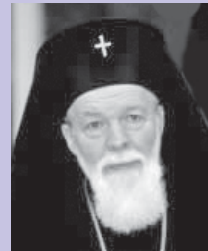
Un adevăr trist...

„Avem două categorii ce creează imagine proastă în exterior, politicianii și infractorii. Nici una dintre ele, prin faptele lor, nu-i reprezintă pe români.”

Traian Băsescu

sau dacă, atunci când inspectează câmpurile cu tutun, l-ar surprinde rupînd din marginea drumului, pe sub ascuns, o gură de iarbă. Ei bine, „înțelepciunea”

(continuare în pag. 2)
Zaharia Stancu
(3 august 1934)

Să nu fie dezbinare în trup

După învățătura creștină, întreaga lume este asemenea unui trup și noi toți suntem mădularele acestuia. Sf. Apostol Pavel îndeamnă spunând: „Să nu fie dezbinare în trup, ci mădularele să îngrijească deopotrivă unele de altele. Căci dacă un mădular suferă, toate mădularele suferă împreună; și dacă un mădular este cinstit, toate mădularele se bucură împreună”.

✠ NICOLAE
Mitropolitul Banatului

GRAIUL
Geo Galetaru

Adie-n lume graiul, păstoru-acesta blând,
Albinele îl poartă cu mierea prin văzduhuri
Și-un vânt îl poticnește ușor, din când în când,
Și crinii îl dezmiardă și îl respiră duhuri...

Cât pacea sapă cuiburi și lacrimi nu mai sânt
Decât a semn de nuntă miresei din pridvor,
El e un fulger sacru ce suie din pământ,
În cer să talmăcească iubirea-ntr-un izvor...

Sămânța lină curgă-i în albiu până-n veac,
Cât mai rămân sub vetre bătrânii albi și buni,
Cât pruncii-i sorb mireasma și de uimire tac,
Simțind în cerul gurii cum viscolesc minuni...

Este un lucru știut că de când sunt la conducerea acestei gazete, am evitat să public în pagina „princeps” poeți contemporani. Pentru cine cunoaște tagma poezilor, a scriitorilor în general, hotărârea mea nu pare greu de înțeles. Și totuși, de mai puține ori decât degetele de la mâna cu care scriu, am publicat poezie scrisă de contemporanii mei. Vreau să cred și acum, cum am crezut și atunci, că ceea ce am acceptat pe prima pagină, era poezie adevărată, scrisă de poeți adevărați. Tot astfel cred și astăzi, când, publicând aceste două poezii, garantez că public un viitor mare poet.

Vasile TODI

De-atâtea ori, de-atâtea ori,
Pământ suntem, visat de flori.
Trecem tăcuți, ca-n alte dați,
Prin albele singurătăți

Și pleopa zilei ce-a venit
Ne duce umbra-n asfințit,
Și nu vedem, și nici nu știm
Firul de iarbă ce-o să fim,

Îngândurata lui poveste
Din timpul care nu mai este,
Cum înșine, de-atâtea ori,
Pământ suntem, visat de flori...

PĂMÂNT VISAT
DE FLORI
Geo Galetaru

HĂITUIREA “MIORIȚEI”

Asistăm cu stupeoare, de câțiva ani încoace, la o discreditare sistematică și furibundă a tot ceea ce are tangență, mai mult sau mai puțin, cu specificul nostru național. O elită culturală cu apetențe internaționaliste, marcată iremediabil de sindromul cosmopolitismului (manifestat sub forma unor puseuri incontinate de orgoliu intelectualist), încearcă să impună cu obstinție idei și precepte culese de aiurea, inventând ad-hoc contexte aberante, incompatibile cu spiritul acestui popor. Valori culturale emblematice, constituind osatura axiologică a unei spiritualități inconfundabile, sunt repuse cu asiduitate în discuție, pentru a fi negate printr-un insidios proces de intenție, iar maculara lor, în loc să provoace măcar reținere, dacă nu dezgust sau revoltă, tinde să devină o practică curentă a unei

elite culturale având vocația unică a demolării. Scenariile acestor execuții sumare, comandate și

(continuare în pag. 2)
Geo GALETARU

„Și încă alte șapte zile așteptând, din nou i-a dat drumul porumbelului; dar acesta nu s-a mai întors la el.” (Facerea)

Kosovo și legitimitatea tratatelor internaționale și a principiilor din Carta ONU

„Butoiul cu pulbere din Balcani” a explodat și sunt semne că va bulversa toată lumea. Nu e prima dată când țările mari (USA, Anglia, Franța, Germania, etc)

umilesc și desconsideră țările mici în ciuda Cartei ONU și în ciuda tuturor principiilor inventate și impuse tot de ele, dar încălcate de ele în primul rând, conform altor principii mult mai realiste exprimate de La Fontaine: „noi vrem dreptate, dar nu pentru căței!”.

Tot ce a fost tratat, deziderat sau principiu internațional nu se mai aplică, ci se aplică doar DREPTUL FORȚEI deși toată lumea vede cine are dreptate.

Mă întreb ce urmăresc? Despre argumente raționale și inteligibile nu poate fi vorba... O fi vorba despre droguri și miliardele provenite de aici (Kosovo fiind placă turnantă între Afganistan spre Europa occidentală), o fi vreun zăcămant strategic?, o fi o mică concesie făcută islamului sau

(continuare în pag. 2)
Dr. ec. Ștefan TARJOC

ANUL XIV
Nr. 3 (169)

MARTIE
MĂRTIȘOR

ADRESA INTERNET
http://www.magazinmr.uv.ro
e-mail: magazinmr@yahoo.com

ISSN:
1453-2700

8
0
0
2

Sarea e dulce

(urmare din pag. 1)

asta are contract cu statul pe nu știu câte decenii, care-i asigură lunar o leafă-de 150.000 (una sută cincizeci de mii) lei. Plus Vlașca. Plus Teleormanul. Adică tantiemele, jetoanele, misiunile.

Ultima ispravă a lui Ștefan Stănescu ? Tratatul cu creditorii străini. Pentru aceste tratative a stat ia Paris, în misiune, cu soție, fiică, soacră, și alte rubedenii, din decembrie 1933 până ieri, când în sfârșit, a binevoit să se înapoieze. Dusul, statul și însuratul lui Ștefan Stănescu, de la Paris, a costat arca 6 (șase) milioane lei.

Comisia de economii a semnat conturile justificative.

Nici nu se putea altfel fiindcă... sarea e dulce.

Kosovo și legitimitatea tratatelor internaționale și a principiilor din Carta ONU

(urmare din pag. 1)

terorismului islamic?, o fi aeroportul subteran din Priștina?, (foarte bun pentru avioanele invizibile B2 ce nu pot fi distruse decât la sol), o fi o război contra poporului sârb a USA și Germaniei pentru că le-a încurcat mai devreme sau mai târziu calculele?, o fi o țintă cu bătaie lungă, adică spre țiteiul caspic prin obținerea independenței enclavelor secesioniste din zonă?

Orice ar fi, sau toate la un loc, „scopul scuză mijloacele”.

Așa cum Henry Kiesinger a lansat în secolul trecut „șarada cu drepturile omului” cu care a distrus lagărul comunist uitând-o mai târziu, tot așa se pare că e și acum. Adică atunci se vorbea și se lansa despre drepturile fiecărui cetățean al lumii de a merge, a munci și a călători oriunde deși astăzi sunt încălcate mai ales de cei ce le-au lansat, fiindcă altfel USA s-ar fi umplut de latino-americani și asiatici iar Europa ar fi devenit „Republicile Occidentale ale Chinei și Indiei”...

Tot așa se pare că e și acum. Se încalcă principii și tratate internaționale care până ieri păreau imuabile și respectate de toți în diplomația și practica internațională până când inițiatorii „rezolvării Kosovo” își vor atinge scopurile. Adică să dezbină țările din zonele ce vor să le stăpânească economic, dând speranțe secesioniștilor până când vreo minoritate va cere să se constituie ca stat în USA, Franța, Spania, Italia... și atunci STOP. „Minunea” s-a terminat. Dar până atunci cu forțele scăpate de sub control ale „ucenicului vrăjitor” ce va ieși din această adevărată cutie a Pandorei numită Kosovo, enclavele asiatice vor dobândi independența, țările care astăzi le încorporează vor fi bulversate, slăbite, eventual rupte în bucăți sau cel puțin dominate și secătuite de resurse care e de fapt scopul principal al acestei diversiuni de rang planetar.

La fel cum Irak-ul a fost atacat de două ori de dragul resurselor sale petroliere și Iran-ul e pe cale de a fi atacat, probabil că diversioniștii își vor atinge scopul de departe calculat. Doar poporul Kurd care este cel mai mare defavorizat din istorie (peste 30.000.000 kurzi răspândiți în opt țări) va rămâne în continuare fără țară, chiar dacă s-ar mai produce „o mie de Kosovo”, dovadă că nu interesează adevărata autodeterminare a popoarelor mult trâmbitată.

Un joc murdar în văzul lumii civilizate purtat din interese oculte fără pic de jenă.

HĂITUIREA “MIORIȚEI”

(urmare din pag. 1)

direcționate dintr-un centru bine determinat, reiterează cu uimitoare fidelitate spiritul malefic al proceselor din anii stalinismului, de care le despart doar arogața de rigoare a regizorilor actuali și ambalajul pseudo-democratic al justificărilor invocate. ”Miorița”, Mihai Eminescu, Mihail Sadoveanu, George Călinescu, Tudor Arghezi, Marin Preda, Nichita Stănescu, Ion Lăncrăjan, Eugen Barbu, Paul Anghel sau Marin Sorescu au trecut, rând pe rând, pe sub furcile caudine ale intoleranței și agresivității acestor killeri culturali predestinați tuturor fanatismelor conjuncturale. Paradigmele culturii noastre naționale, deplin consolidate și validate valoric în timp, sunt supuse unui tir necruțător din partea aceluiași (de fiecare dată aceeași) mercenari ai diversiunilor culturale, care le contestă cu vehemență esența autohtonă, opunându-i acesteia nostalgia euforizantă a unor modele de extracție străină. Corul denigratorilor de profesie deplânge cu ipocrizie pretinsul anacronism al literaturii cu aderență la național, în timp ce elucubrațiile ludico-pornografice ale grafomanilor elitiști (vezi Mircea Cărtărescu) sunt privite cu o admirație idilică, împinsă până la extazul cel mai grotesc. Și, dacă toată această agitație (la urma urmei tragi-comică) a mistificatorilor de profesie stârnește un frison repulsiv, ea nu este mai puțin periculoasă, prin dimensiune și persistență, pentru identitatea culturii române, căreia încearcă să-i submineze temelile și să-i umbrească valorile. De aceea, este de datoria creatorilor autentici să întâmpine cu replici prompte, bazate pe argumente coerente și convingătoare, aceste campanii concertate, divulgându-le cu fermitate resorturile și finalitățile antinaționale.

GURA PRESEI ROMÂNEȘTI

„Suntem o țară nenorocită de gazetari cu nenorociți gazetari care sunt orice.”

Eugen Ionescu

„Gândire fără anestezie”

Sorin Oprescu (senator PSD): „Ion Iliescu conduce România și din debara, pentru că este un om echilibrat.”

„Un regat pentru un pedestal”

Viorel Hrebenciuc (deputat PSD): „O să vă propun să păstrăm acest podium, ca să fim la înălțime și noi de azi înainte.”

Bogdan Chică (vicepreședinte PC): „Sînt de acord cu ceea ce spunea domnul Hrebenciuc, să se păstreze ca un exercițiu democratic acest pedestal, pentru a da fiecăruia dintre dumneavoastră posibilitatea să verifice anvergura funcției prezidențiale.”

„Paznic la vioi”

Lucian Bolcaș (vicepreședinte PRM): „Dacă și domnul Emil Constantinescu e vioi...”

„Muzici și fraze”

Cezar Preda (vicepreședinte PD-L): „Există în politică trei faze prin care trebuie să treacă un politician. În prima fază, te apuci și muncești cot la cot cu baza partidului pentru cei din vîrf, care trebuie să gestioneze programul. În faza a doua, ajungi în vîrf și gestionezi în numele partidului o responsabilitate imensă, în faza a treia, cobori și muncești alături de alți oameni, cu experiența care o ai, pentru partid, în așa fel încît partidul să-și ducă programul mai departe. Acești oameni au rămas în faza a doua și cred că nu se pot așeza în faza a treia, în poziție de tranșee, așa cum am muncit și eu, și vor să rămînă numai în prim plan.”

„Academia Cațavencu”, nr. 6/2008

Din temnița românească nu se iese

Prin felul bezmetic în care ne comportăm - de la felul în care traversăm strada, la felul în care șofăm, de la capsă pusă pe toată lumea, mocnită, la izbucnirile necontrolate de furie pe stradă, când ne ciocnim de neașezarea din jur -, noi parcurgem zilnic, ca turbați, limitele închisorii sufletești pe care ne-am zidit-o prin aceste trei lucruri: treabă făcută de mîntuială, lipsă de încredere și egoism. Iar din această temniță nu se iese nici prin legi mai bune, nici prin amnistii norocoase: se iese numai transformându-ne sufletește.

H. Patapievici

„Evenimentul zilei”, nr. 5084

Șmecheria românească

Metehnele fanariote ale legislației noastre au fost vopsite degeaba în culori europene. Încă un exemplu concret: “Cazul Ford”. Am fost șmecheri și i-am adus la noi, momindu-i cu facilități de 27 milioane de euro. Tot șmecheri am fost și când am adus Nokia.

La fel am vrut să facem și cu Antibiotice Iași. Legislația noastră permite, deci nu e ilegal. Ei, uite că e! Comisia Europeană a demontat șmecheria românească, bătându-ne obrazul.”

Eugen Ciufu,

„Adevărul”, nr. 5482

Un adevărat bilbiit (cu mult mai bilbiit decît Ceașescu, de care face mișto **Trăian Ungureanu**) este criticul **Dan C. Mihăileșcu**. Priviți cum își începe rinocerul asta un articol în „Excrementul zilei”: „Dacă ne uităm în urmă, de la Cantemir la Patapievici, trecînd prin Eminescu, Caragiale”... Ce-ai mă, ai căpiat? Cînd ți-ai făcut, ultima oară, analizele? E posibil să-i așezi, în aceeași galerie, pe zimbrii **Carpaților Dimitrie Cantemir, Mihai Eminescu, I. L. Caragiale** și... limbricul **H. R. Patapievici**? A dracului gașcă de fomiști, labagiii aștia de la **GDS**. Da' și-au găsit nașul, nici o grijă. Pe unde îi prindem, îi batem cap în cap.

Alcibiade

„România Mare, nr. 915

O întrebare pe zi

„Este adevărat că Alina Mungiu-Pippidi (alintată în popor Dosia) are un vagin cît o geantă de voiaj? Dacă da, este util de aflat dacă are și fermoar...”

„Tricolorul”

Cimpanzeul **Victor Ponta** se dă cult: „**Domnul Bănescu și domnul Tăriceanu și la cele 10 porunci ale lui Moise ar fi găsit ceva să se certe**” - a dat urîtul asta, pe gaura gurii, la **Realitatea TV**. Băi, maimuța naibii, vezi că cele 10 porunci nu sînt ale lui **Moise**, ci chiar ale **Iu Dumnezeu**.

Toma Enache

“Când capeți un răspuns, te << luminezi >>. Când pui o întrebare, în schimb, luminezi lucrurile.”

Constantin NOICA

De câte ori am stat la masă cu Toma Enache, de fiecare dată, amândoi, am întinerit frumos. Pentru că, dincolo de scenă, Toma așează cu măiastră pricepere culori vii lângă învelișul clipei. Pe scenă, Toma Enache, prietenul meu Toma Enache, face parte din regizorii - puțini pe lumea asta - capabili să modeleze din vorbe și gesturi chipul iubirii, al misterului, al anotimpurilor, al vieții.

Cine poate cere mai mult ?

Toma

- MASTER – ARTA ACTORULUI la Academia de Teatru și Film, București (2004-2006)
- FACULTATEA DE REGIE-TEATRU, BUCUREȘTI (1992-1997)

Activitate profesională:

- Regia spectacolului muzical – coregrafic *Tenda (Cortul)* (2006)
- Regia spectacolului “*Ulciorul Sfârâmat*” de Heinrich von Kleist, pentru Teatrul Național Radio (2007)
- Regia spectacolului “*Bucharest Underground*” după *Orfeu și Euridice*, fiind și coautor al scenariului alături de Saviana Stănescu, pentru Teatrul Național Radio (2006)
- Regia spectacolului “*O noapte furtunoasă*” de I.L. Caragiale, prezentat cu succes în peste 80 de orașe din țară și străinătate - Spania, Ungaria, Macedonia (2005)
- Regia spectacolelor “*Sodoma și Gomora*” de Jean Giraudoux (2005) și “*Chantecler*” de Edmond Rostand (2003) pentru Teatrul Național Radio
- Regia spectacolului “*Conu Leonida față cu reacțiunea*” de I.L. Caragiale, în aromână, premiera la Teatrul Național din Scopje, Macedonia, prezentată ulterior în România și Bulgaria (2001)

Cărți, traduceri, CD-uri:

- Publicarea a trei volume de versuri – “*Păstorul ideilor / Picuraru a ideilor*”, București 2004; “*Lagărele minții*”, Editura Publistar, București 2002, “*Arta destinului*”, București, 1993.
- Traducerea în aromână a poemelor: “*Corbul*”, de Edgar Allen Poe, “*Luceafărul*” de Mihai Eminescu și a piesei de teatru “*Conu Leonida față cu reacțiunea*” de I.L. Caragiale.
- Editare CD-uri cu “*Basme aromânești*”, “*Umor aromănesc*” și “*Colinde Aromânești* cu grupul La Steaua”.

Premii și nominalizări:

- **Nominalizare la UNITER 2008**, secțiunea Teatru Radiofonic, cu piesa “*București – underground*” de Saviana Stănescu și Toma Enache în regia lui Toma Enache la SRR București (2008)
- **Marele Premiu al Festivalului PRIX MARULIC, Croația**, secțiunea Teatru Radiofonic, cu piesa “*București – underground*” de Saviana Stănescu și Toma Enache în regia lui Toma Enache (2007)
- **Premiul pentru poezie la Festivalul Internațional de Poezie “CONSTANTIN BELEMACE”**, Scopje, Macedonia (2002)
- **Premiul “George Murnu” pentru contribuția adusă la dezvoltarea culturii aromâne**, oferit de “Societatea de Cultură Macedoromână”, București, 2001

- **Domnule Toma Enache, de unde știu eu, că regizorii sunt de film, de teatru și de niciunelea?**

- Nu știu.

- **Eu știu în schimb că dumneavoastră sunteți un foarte bine cotate regizor de teatru. De altfel v-am văzut în două rânduri « O noapte furtunoasă » cu o distribuție interesantă : Eugen Cristea, Claudiu Bleonț, Maria Teslaru, Marcelo Cobzariu, Alexandru Georgescu, Dana Pocea și Daniel Nițoi și vă mărturisesc că am fost plăcut surprins să simt că de la un capăt la altul al spectacolului, regizorul încearcă să fie el însuși. A fi tu însuși este o obligație sau un act de curaj ca regizor de teatru ?**

- A fi tu însuși e plăcerea de a împărtăși și celorlalți câte ceva din tine. A fost o mare bucurie să lucrez la această piesă alături de Claudiu Bleonț și de toți ceilalți minunați actori.

- **Numiți-mi șapte actori pe care i-ați dori alături de dumneavoastră în Arca Thaliei**

- Aș putea enumera nu doar șapte ci șaptezeci de actori pe care îi admir, însă vreau să numesc unul singur pe care mi-aș dori să-l am alături într-o Arcă spirituală: Toma Caragiu.

- **Un mare actor, un actor al cărui nume ar trebui să-l poarte pe frontispiciul său Teatrul Național din Timișoara, ajuns « Național » chiar datorită lui - dar de unde recunoști într-un teatru ca cel de la Timișoara, - artistul emerit Gheorghe Leahu, îmi spunea odată : Vasile, regizorul este o persoană care având partea leului, trebuie să învețe și taina « mielușelului înțelept ». Dumneata, observi cred, că îți spun « dumneata » într-un fel sorescian - ai învățat « taina mielușelului » ?**

- Nu știu exact ce vrei să spui cu taina mielușelului, dar taina de a învăța de la alții nu-mi este străină. Am învățat de la toți profesorii mei – Tudor Mărăscu, Cătălina Buzoianu, Cornel Todea.

- **Există reguli stricte pentru regia de teatru ?**

- În regia de teatru există reguli în măsura în care acestea sunt cerute de joc. Ori, cei care vor să intre în acest „joc” teatral stabilesc niște reguli, gândindu-se că ei „se vor juca” cu și pentru public.

- **Știți de ce v-am întrebat ?**

- Nu.

- **Pentru că eu tot mai cred că regia de teatru, este o artă care are dificila misiune de a pune în acord contingentele.**

- Într-un fel ai dreptate. Regizorul are misiunea de a face jocul plăcut și interesant pentru public.

- **Ce preferați ca regizor, actorul care interpretează ori cel care – asemeni lui Iancovescu – se joacă pe sine ?**

- Prefer o combinație între cele două variante.

- **De ce ?**

- Pentru că o interpretare în stare pură nu cred că este posibilă. Este nevoie de o diluare în anumite direcții și de o amplificare a posibilităților care zac în stare latentă în eul actorului.

- **Ce credeți că este mai mult regia de teatru ? O profesie sau o stare ?**

- O stare, o formă de prietenie. Teatrul este de fapt cea mai frumoasă formă de prietenie iar actorul, copilul din flori al acestei relații, moșit de regizor.

- **Nici nu mă așteptam la alt răspuns, doar sunteți și un poet remarcabil. Aflându-l însă, îi dau dreptate maestrului Leahu – vedeți cum se desfășoară interviul nostru sub semnul recunoștinței pe care eu, un modest conducător de gazetă, o port unui uriaș al scenei românești ?**

- De ce ?

- De ce, ce ?

- De ce îi dați dreptate ?

- Pentru că a fi regizor spunea maestrul, este ca și cum ai fi îndrăgostit. Ori a fi îndrăgostit, nu poate fi o profesie, și stare fiind, devine ispititor să-ți cauți echilibrul în infinit, înălțând spre el efemerul ! Toma, domnule Toma Enache, ne apropiem de sfârșitul paginii de interviu și nu am vorbit nimic despre aromâni, despre neamul nostru. Ori ai uitat că ești aromân ?

- Ar fi imposibil să uit că sunt aromân. Aproape în tot ceea ce am făcut pe plan artistic am adus o fărâmă din sufletul aromănesc, de la piesa mea de debut, “*Alcesta*” de Euripide, pe scena Teatrului din Constanța, la “*Conu Leonida față cu reacțiunea*”, la “*O noapte furtunoasă*” la poezie (prin ediția bilingvă) și basme aromânești.

- **Îngăduie-mi o întrebare la modă, deci tâmpită !**

- Te rog.

- **Aromânii noștri sunt români ?**

- Îți răspund printr-o formula matematică: dacă a=b atunci și b=a.

- **Formidabil! Carevasăzică, suntem extra-terestrii... Hai să trecem la întrebări serioase: În teatru și filmul românesc, aromânii au tras brazdă valorică adâncă, Ion Manolescu, George Vraca, Toma Caragiu, Ion Caramitru, Sebastian Papaiani, Dan Pița, Stere Gulea ș.a.m.d. Cum e, Toma Enache, să ai în spate așa un trecut !?**

- Fabulos. La fel ca trecutul nostru, al aromânilor.

- **Care din actorii ori regizorii aromâni te-au ajutat ori te-au sfătuit la începuturile tale ?**

- Ar putea părea straniu, însă tot Toma Caragiu, pe care nu am avut șansa să-l întâlnesc când încă era printre noi, a prilejuit, de acolo de departe, niște întrebări artistice și niște apropieri care, fără intervenția lui, e posibil să nu se fi produs niciodată. Chiar și prima mea întâlnire artistică cu celălalt mare actor aromân, Ion Caramitru, s-a făcut tot sub semnul lui Toma, la 25 de ani de la moartea lui, când pentru câteva momente am fost toți trei pe scena Teatrului Bulandra: imaginea lui Toma în fundal, proiectată, Ion Caramitru, cel care a avut inițiativa acestei emoționante reîntâlniri și eu, recitând în aromână o poezie scrisă de sora lui Toma Caragiu, acad. Matilda Caragiu Marioțeanu.

- **Îți propun în încheiere să cauți un adevăr trist la o întrebare veselă !**

- De acord !

- **Frate Toma – vezi cum ne regăsim frați, noi aromânii, la orice capăt de drum ? Dorel Vișan, maestrul Dorel Vișan, spunea odată că dușmanul de moarte al românului este munca. Eu , te întreb, frate de neodihnă al meu, dușmanul nostru al aromânilor care este ?**

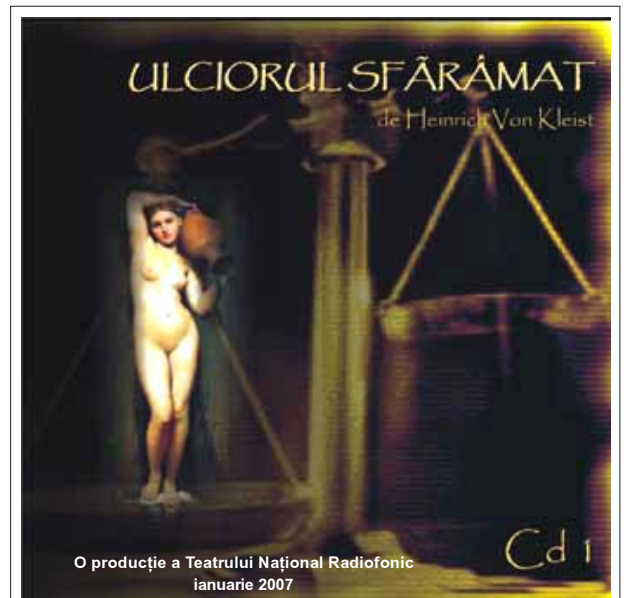
- Uitarea. Dar sper că nu vrei să ne oprim aici.

- **De ce?**

- Pentru că nu am spus ce trebuie spus, dacă tot ai adus vorba de aromâni.

- **Anume?**

- Vasile, aromânii știu că tu ești cel care ai “zidit” prima revistă a noastră apărută în România, de după război, “*Deșteptarea*”, dar eu, aș vrea să știe și daco-românii, că pentru noi aromânii tu nu ești numai un foarte mare poet, dar și cel mai priceput “*făcător*” de gazete. Să nu tai asta!

O producție a Teatrului Național Radiofonic
ianuarie 2007

Regia artistică: Toma Enache

În distribuție: Adriana Trandafir, Claudiu Bleonț, Marcelo Cobzariu, Dana Pocea, Dorin Andone, Romeo Pop, Anemona Niculescu, Daniela Ioniță, Corina Dragomir, Violeta Berbiuc. Regia tehnică: Mihaela Chelaru. Regia muzicală: George Marcu. Regia de studio: Janina Dicu. Producător: Vasile Manta.

ARKAN

În lumea aceasta, cel care luptă pentru libertate, este un erou în ochii unora și un terorist în ochii altora. Verdictul istoriei însă, va fi singurul definitiv și adevărat.

Vasile TODI

ŽELJKO RAŽNATOVIĆ, cunoscut și sub numele de Arkan, s-a născut pe 17 aprilie 1952, în Brežice, un orașel din provincia Styria din nordul Sloveniei.

Își ia numele de Arkan după cel al unui comedian. În latină, "arcanus" înseamnă misterios. O altă versiune pentru numele său o reprezintă abrevierea locală a cuvântului "arhanghel".

Mercenar

În tinerețe, Arkan a fost asistentul politicianului sloven Stane Dolanc, prietenul tatălui său. Dolanc era șeful serviciilor secrete (UDBA) și un asociat de-al lui Tito. Acesta îl va ajuta mai târziu pe Arkan, ca o rasplată pentru serviciile aduse UDBA. Lucrase ca agent sub acoperire din 1973. Slujba sa era să "ducă la bun sfârșit" diverse asasinat asupra unor teroriști, emigranți politici sau opozanți ai regimului.

Arkan a fost nevoit să invete majoritatea limbilor europene importante în timpul misiunilor secrete din Europa. Vorbea fluent engleză, franceză și italiană și putea comunica destul de bine în germană, suedeză și olandeză.

Se reîntoarce în Serbia în 1981, după 9 ani furtunoși petrecuți în Vest, și își continuă "cariera" infrațională. Construiește o clădire

mare ce îi va servi ca locuință și sediu pentru afaceri. În noiembrie 1983, doi polițiști pătrund în "palatul" său cu scopul de a-l aresta și interoga cu privire la câteva dintre activitățile sale. Opune rezistență și îi rănește cu arma pe ambii. În urma unei intervenții a lui Stane Dolanc, Arkan e eliberat după doar 2 zile. Politicianul în persoană îl va aștepta la ieșire... Acest eveniment îi va spori reputația în Belgrad.

În războiul din Iugoslavia

Țată cu tensionarea situației în fosta Iugoslavie, Arkan își va crea pe 11 octombrie 1990 o "Gardă a Voluntarilor Sârbi" (cunoscută și sub numele de "Tigrii"), grup paramilitar sub auspiciile "Armatei Poporului Iugoslav". Gruparea și-a recrutat primii membri din rândul suporterilor echipei de fotbal Steaua Roșie Belgrad (Crvena Zvezda).

Tigrii

Arkan își răsplătea personal cei mai buni soldați, care erau adevărate modele în ceea ce privește disciplina. Era temut de unii și adulat de alții. Occidentalul l-a considerat un terorist, ai săi un erou.

Avea încredere în politicianul Zoran Đinđić, cel care avea să devină ulterior premier, și ocazional îl va întâlni în timpul războiului. În timpul bombardamentului NATO, Arkan l-a avertizat pe Đinđić să plece din țară pentru că viața îi era în pericol din cauza poliției secrete a lui Milošević.

A mai avut contacte de prietenie, dar și planuri politice comune, cu controversatul om politic rus Vladimir Jirinovski.

Puterea și faima
în Serbia
și Muntenegru

Arkan a avut legături la nivel înalt în aparatul de stat iugoslav. O perioadă a fost chiar ministru, ce-i drept fără portofoliu. A marcat o influență semnificativă asupra sferei publice a societății sârbești. Imaginea sa publică era de apărător al sârbilor, luptător pentru libertate și dreptate.

A fost cinstit și glorificat de o parte a sârbilor de rând, s-a bucurat de faima de războinic; s-au compus și cântece despre el.

Arkan a respectat foarte mult Biserica Ortodoxă Sârbă și pe Patriarhul Pavel. Era un om credincios și sărbătorea regulat praznicele creștine.

Pe 3 noiembrie 1993, Arkan și discipolii săi au fondat Partidul pentru Unitatea Serbiei în fruntea căruia a fost ales.

Partidul pe care l-a înființat a primit 200.000 de voturi și a câștigat 14 locuri în parlamentul sârb la 11 luni după uciderea lui, însă după moartea fondatorului, partidul nu a mai urmat doctrina inițială.

În perioada de după acordul de la Dayton, Arkan s-a retras în sport și afaceri personale. Garda Sârbă de Voluntari a fost desființată oficial în aprilie 1996 cu o clauză de reactivare în caz de urgență de război. În iunie 1996, Arkan a luat conducerea unui club de divizia a doua de fotbal, Obilic (foto), care mai târziu sub

conducerea sa a avansat în prima divizie și a cucerit chiar titlul de echipă campioană, pentru un sezon. După ce UEFA, sub presiune americană, nu a permis echipei lui Arkan să participe la cupele europene, acesta a renunțat la poziția de președinte de club în favoarea soției sale Cecca (foto), astfel clubul reușind să joace împotriva unor echipe renumite ca Bayern Munchen sau Atletico Madrid.

Zeliko Raznatovic a fost tatăl a nouă copii de la cinci femei diferite. Cel mai mare fiu al său, Mihajlo, s-a născut în 1975 dintr-o legătură cu o femeie din Suedia, pe nume Agneta. Mihajlo a participat la lupte împreună cu tatăl său. Apoi au urmat două fete din relații cu o femeie din Belgia, respectiv cu o actriță din Belgrad. Toți copiii au fost recunoscuți de Arkan. Prima sa soție a fost Natalija Martinović, profesoară de spaniolă, cu care a avut patru copii. Mai târziu Arkan a divorțat și s-a însurat cu tânăra Svetlana Veličković, supranumită Cecca (foto), o atractivă și populară interpretă de muzică ușoară, la 19 februarie 1995. Au fost un cuplu fermecător și de prestigiu, care apărea des în public. Au avut 2 copii: Veljiko și Anastasija.

Arkan provenea dintr-o familie de luptători. Tatăl său, Veljko, colonel în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, a condus eliberarea orașului Priština. Unchiul din partea tatălui, partizan de frunte, a fost executat de soldații italieni în cursul ocupației. Bunicul lui, Arkan Jokelja, a luptat cu curaj împotriva turcilor în Războiul Balcanic. Există și o poveste despre un strămos îndepărtat al lui Arkan, care a ucis un pașă turc prin tăierea capului, ca răzbunare pentru măcelul asupra ducilor sârbi în prima Răscoală a Sârbilor. Acest eveniment a intrat în istorie ca un act de rezistență și eroism împotriva tiraniei Imperiului Otoman.

Rolul lui Arkan în Războiul din Kosovo

Când a izbucnit războiul în instabila provincie a fostei Iugoslavii, Kosovo, în vara lui 1998, Arkan a ordonat voluntarilor și ofițerilor săi să se alăture armatei și poliției în lupta contra armatei rebele a albanezilor, UCK, însă el personal a rămas departe de front.

A fost acuzat pe o listă secretă a judecătorului principal al Tribunalului Criminal internațional pentru Fosta Iugoslavie (ICTY), ramură a Tribunalului Internațional de la Haga, la data de 30 septembrie 1997 pentru crimă de genocid, crime împotriva umanității și grave încălcări ale Convenției de la Geneva din 1949, referitoare la regulile de război. Mandatul de arestare a fost făcut public abia la 31 martie 1999, când operațiunea NATO în Iugoslavia începuse deja de o săptămână. Acuzația împotriva lui Arkan a fost făcută publică de Louise Arbor, pe atunci Procurorul-Șef al ONU.

Publicarea acestei acuzații a fost interpretată ca o manevră pentru a-l împiedica să-și trimită trupele în conflictul în plină escaladare.

El a acuzat NATO pentru uciderea civililor în bombardamente și crearea de refugiați din toate originile etnice, și a declarat că își va trimite trupele doar în caz de invazie de infanterie terestra a NATO.

În Marea Britanie el a fost interviewat de BBC, Sky și alte posturi, și într-unul din interviuri a rămas celebru cu replica aproape biblică la întrebarea „De ce a anulat Milošević autonomia albanezilor din Kosovo în urmă cu cațiva ani, când tensiunile inter-etnice erau mari?” iar Arkan raspunde în engleză „Președintele a dat, președintele a luat, fie numele presedintelui binecuvântat”.

Moartea

Arkan a fost asasinat la 15 ianuarie 2000, la ora 17.05, în holul hotelului de lux "Intercontinental" din Belgrad, plin de oameni la acea ora. Numele asasinului este Dobrosav Gavrić, polițist de 23 de ani care avea legături în lumea interlopă. Gavrić s-a apropiat calm și neobservat prin spatele victimei, care stătea jos și discuta cu doi prieteni, deschizând focul de aproape asupra celor trei, cu un pistol tip CZ 99 aflat în dotarea poliției sârbe. Arkan a fost grav rănit, iar cei doi prieteni ai săi, Milenko Mandić și Dragan Garić, au fost uciși prin împușcare de același Gavrić. Asasinul a fost împuscat la rândul său de Zvonko Mateović, bodyguardul lui Arkan, care l-a rănit făcându-l să-și piardă cunoștința, în schimbul de focuri fiind rănită grav și o femeie ce se afla în holul hotelului la acea ora fatală.

Arkan a mai ramas în viață, în ciuda faptului că a fost împușcat în cap, până când a fost dus într-o mașină care l-a transportat la spital. Doctorii au încercat resuscitarea pentru mai mult de o ora dar fără succes, cu toate că semnele vitale i-au revenit pentru un moment. Moartea a fost consemnată oficial la ora 18.30 pe 15 ianuarie 2000. Soția sa spune că a murit în brațele ei, în mașina care-i ducea la spital. Ofițerii de poliție care au sosit imediat la locul crimei au refuzat să transporte rănitul la spital sub pretextul că nu sunt autorizați să o facă până la venirea ambulanței.

Expresii și citate consacrate ale lui Arkan

Dacă Rusia ar fi fost mai puternică, n-ar fi existat la noi din Serbia acest haos. Nu i-am urât niciodată pe croați, doar am tras în ei.

Serbia nu e Somalia.

Aici nu există siguranță, pentru că inamicii se află printre noi.

Sunt cu ochii pe voi, pierde-vară ce sunteți!

Nu-mi plac intelectualii, reprezintă un cerc închis.

Singurul meu comandant suprem este Patriarhul.

Serbia este încercuită de inamici.

Prostituate regale

Sub domnia Ludovicilor, în Franța, metresele regilor aveau puteri nemăsurate. Aceste femei frumoase exercitau o influență directă asupra suveranilor, manipulând astfel viața socială și politică a statului. De aceea, istoricii au supranumit această perioadă «domnia metreselor»...

Urmașa doamnei de Pompadour a fost contesa Dubarry, cea mai josnică creatură care s-a bucurat de favorurile regelui. Conform unor cronici secrete, contesa Dubarry provenea din rândul prostituatelor de cea mai joasă speță. Era mai vulgară decât ultima femeie de stradă, nerușinarea ei nu cunoștea limite și, conform părerii contemporanilor, tocmai de aceea era cea mai potrivită pentru a excita simțurile adormite ale bătrânului rege!

Contesa Dubarry era foarte grosolană, însă îl făcea pe rege să rădă tot timpul. Nu manifesta respect față de nimeni, chiar și pe rege tratându-l ca pe un om obișnuit, ceea ce, se pare, îi plăcea nespuse de mult regelui.

Richelieu, cardinalul omnipotent, protectorul corupților, o simpatiza foarte mult pe Madame Ange, acesta fiind numele de bordel purtat anterior de contesa Dubarry. Ea se prezenta tuturor ca un înger, iar acest înger căzut în colbul străzii a fost ales de Lebel, valetul regelui și paznicul grădinii cu cerbi, pentru a-l înveseli și a-l distra pe regele ostent și cu simțurile vlăguite. Iar domnișoara Ange a făcut treabă cum nu se poate mai bună.

Ea a fost întreținută un timp de contele Pubarry, după care acesta a pasat-o valetului regal, pentru ca acesta s-o prezinte regelui. Lebel a introdus-o în alcovul regal, iar femeia frumoasă și focoasă a câștigat partida. Între timp, contele Dubarry a măritat-o pe Ange cu fratele său și, astfel prostituata a devenit contesă. Regele nu i-a mai dat drumul acestei contese vesele, care nu se dădea în lături de la nici o ticăloșie. Ea îl însoțea pe rege la Compiègne, apoi la Fontainebleu și astfel începu perioada cea mai nerușinată a domniei metreselor.

Dr. Dumitru GAROFIL

sport

Zvonimir Platanovici

Un porumbel pe-o rămurea visa frumos, visa așa: mai marii se porniră și se sfătuiră, un platan să crească, să îl altoiască...

O întrebare sparse însă tăcerea din Piața Operei: Ce sunt alea, platane? Și cum poți lucra la ele?

Trezit din visul său frumos, porumbelul junior se uită uimit în jur. Pe banca veche, lângă ceas, un taximetrist, trist, aștepta un răspuns.

Ceilalți, priveau „fără de țintă-n sus”, la un ecran, unde, în reluare, vorbele lui nenea Iancu păreau să curgă de pe peronul gării Obor: O să lucrăm la platane (!).

Și mai departe: Aștept până la vară, dacă nu sunt înțeles, la revedere!

Porumbeii, sosiți cu întârziere de la stadion, din cauza perturbațiilor atmosferice, se sfătuesc să trimită o solie la București, piața Matache, să ceară ajutor gușășilor mitici în rezolvarea rebusului.

Poate la „platane” se câștigă bine și, cine știe, nu vom mai avea taximetriști triști și vom înnoi și limba cu un cuvânt, care este !

- Ce sunt alea, platane? repetă obsesiv omul nostru.

- Nu-s platane, sunt tromboane! vine răspunsul.

- Ați auzit. Se-ntoarce la Timișoara Zvonimir Platanovici !

- Cine ?

- Aia de n-a fost azi la meci (Poli-Unirea o-o), zvoneristu care-aruncă cu platane. Nu ne-amenință mereu că pleacă, urcă în vagoane pe scări și pe tampoane, dacă nu... știți voi!

- Păcat! Eram în „pole position « după meciul cu Pandurii (Pandurii-Poli 1-3). Și unii aruncă cu platane...

- Am fost 25.000 la stadion azi. Oare câți vom fi data viitoare ?

Un porumbel pe-o rămurea, nu răspundea, nici nu dormea...

Victor ENACHE

Vis de muritor...

Față desenată,
Madonă adevărată.
Aș vrea să exist
Cu numele Christ.

Salung din drumul tău
Toți fariseii.
Să pot face minuni
La Caana Galileii.

Când treci cu brațe-ntinse
Și-mi ieși în cale,
Ei să mă țintuiască
De palmele tale.

Trei zile să mă țină
În dulcele chin,
Să pot înmulți peștii,
Să fac din apă, vin...

Dar... Nu fac nici o minune,
Și tot de ce mi-e dor,
E doar deșertăciune
Și vis. De muritor !

Victor ENACHE

„Carte frumoasă, cinste cui te-a scris!”

După doi ani de colaborare la revista fanion a Trustului de Presă „Magazin M-R”, domnul Victor Enache debutează editorial. În vreme ce mulți pătrund fraudulos, prin efracție, între copertele unui volum, Enache intră delicat, într-un templu pe care îl venera demult. Ofrandele sale, sunt de fapt, poeme răsărite din sufletul său germano-pindean, hrănite cu gliadina reveriei nimbată cu iubire.

Ia citiți:

„Mai văd și acum mâna minunată,

Cum litere cresc,

Serise pe nisip de o fată:

Te iubesc!”

Convins că în iubire nu există eupeptic, autorul își fluidizează dorințele către un finit abandon pasional:

“... puțin amor,

COLȚUL DOCTORULUI

Vinul - un aliment indispensabil omului

Este evident că orice abuz în consumul de vin este dăunător. Vom folosi cuvintele marelui nostru viticultor, profesorul G. Teodorescu: “Această băutură aleasă, căreia omul i-a rămas atât de fidel, folosită cu măsură poate fi un tovarăș bun, care ajută, stimulează și inspiră, desfată, veselește și înalță, tot așa cum dăunează și degradează când această măsură lipsește (chiar apa cea sănătoasă, băută în cantitate prea mare, devine vătămătoare)”.

Care este, însă, această măsură în consumul de vin? Este o întrebare dificilă, pentru că fiecare om își are măsura sa.

Rezultatele cercetărilor întreprinse în numeroase țări și-au găsit expresie chiar în unele recomandări privind cantitatea de vin care poate fi consumată de persoane aflate într-o stare de bună sănătate. Astfel, directivele alimentare ale Departamentului de agricultură din SUA recomandă un consum zilnic de alcool echivalent cu 2 pahare de vin pentru bărbați și 1 pahar de vin pentru femei (un pahar corespunde unui volum de 14,8 cl).

Societățile de asigurare germane recomandă un consum zilnic de 3 - 5 pahare de vin pentru bărbați și de 1,5 - 3 pahare pentru femei

Academia franceză de medicină admite un consum zilnic de vin de 5 pahare pentru bărbați și de 3,5 pahare pentru femei. Ceva mai mult, directivele franceze menționează că persoanele care depun efort fizic pot atinge o limită de 7 pahare de vin consumat zilnic.

În Japonia, consumul recomandat de Ministerul Sănătății este, pentru bărbați, de 3,2 pahare de vin pe zi.

În încheierea acestor scurte și destul de aride referiri la aspectul cantitativ al consumului de vin, vom aminti câteva concluzii cu care s-a încheiat un Simpozion internațional desfășurat la Ljubljana (Slovenia), pe tema „Vin și Sănătate”, cu participarea unor înalte autorități științifice din domeniul nutriției și sănătății:

● Vinul face parte din viața omului și poate avea, în raport de cantitatea consumată, efecte pozitive sau negative asupra sănătății.

● Efectele binefăcătoare sau dăunătoare ale consumului de vin sunt foarte variabile în funcție de individ.

● Vinul poate fi considerat un aliat în lupta împotriva consumului abuziv de alcool.

● Folosit drept component al unei alimentații sănătoase (la fel ca în regimul mediteranean), vinul poate avea efecte protectoare foarte importante, prevenind diferite maladii cronice.

● Educația consumatorului joacă astăzi un rol foarte important pentru înțelegerea efectelor pozitive sau negative ale unui consum moderat sau excesiv de vin.

Rezumând, vom spune că a consuma un vin de bună calitate, în cantități moderate, la timpul meselor (1 - 3 pahare pe zi), este tot ce poate fi mai recomandabil pentru că această băutură să-și aducă întregul său aport de binefaceri. Este calea prin care se poate ajunge la „vinul-aliment”.

Dr. Carmen POPESCU

Vis de muritor...

Față desenată,
Madonă adevărată.
Aș vrea să exist
Cu numele Christ.

Salung din drumul tău
Toți fariseii.
Să pot face minuni
La Caana Galileii.

Când treci cu brațe-ntinse
Și-mi ieși în cale,
Ei să mă țintuiască
De palmele tale.

Trei zile să mă țină
În dulcele chin,
Să pot înmulți peștii,
Să fac din apă, vin...

Dar... Nu fac nici o minune,
Și tot de ce mi-e dor,
E doar deșertăciune
Și vis. De muritor !

Victor ENACHE

„Carte frumoasă, cinste cui te-a scris!”

După doi ani de colaborare la revista fanion a Trustului de Presă „Magazin M-R”, domnul Victor Enache debutează editorial. În vreme ce mulți pătrund fraudulos, prin efracție, între copertele unui volum, Enache intră delicat, într-un templu pe care îl venera demult. Ofrandele sale, sunt de fapt, poeme răsărite din sufletul său germano-pindean, hrănite cu gliadina reveriei nimbată cu iubire.

Ia citiți:

„Mai văd și acum mâna minunată,

Cum litere cresc,

Serise pe nisip de o fată:

Te iubesc!”

Convins că în iubire nu există eupeptic, autorul își fluidizează dorințele către un finit abandon pasional:

“... puțin amor,

Ce va fi mâine nu îmi mai pasă,
Ia-mă cu tine și du-mă în casă,
Și mâine în zori pot să mor!”

Remarcabil în acest poem și în general în creația lui Victor Enache, mi se pare deprinderea măiestroasă, cu care el acceptă ireversibilul, convins că orice cunoaștere pe care n-a precedat-o o senzație, e de prisos. Din păcate, spațiul alocat prezentării volumului de debut nu-mi îngăduie să evidențiez și simțământul dominant al autorului în sfera esteticului. Pot, în

schimb, să relev literaturii române-aromâne, cu nedisimulată admirație, un important poet participativ la fastuosul spectacol extistențial.

Vasile TODI

Nu-i vina ta...

Că ești suprema mea comoară
Din câte eu am cunoscut,
O, Doamne! pentru câta oară
Iubirea ta mi-a fost un scut?

Că nu mă vezi și azi plângând
Nu-i vina ta, mărturisește:
Te por mereu ca pe un gând,
Numai cu tine-n nori plutesc...

Că ai putea să mergi în Rai,
Cu alt bărbat să ai un fiu
Și să-i vorbești cu același grai,
Mă doare sufletul să știu...

Ce ai iubit în tinerețe
Comoară-i doar la bătrânețe!

1.03.2008
Aurel Ficman

DESTĂINUIRILE CELUI CARE A EXECUTAT ALĂTURI DE COMPLICII
SĂI ORDINUL POLITIC DE ASASINARE A CĂPITANULUI

"În Occident, a mărturisi că ai fost comunist sau chiar stalinist nu aduce nici un prejudiciu, dimpotrivă, faptul e destul de bine văzut; în schimb, a fi aderat la o formă sau alta de fascism, oricât de tranzitoriu, reprezintă o pată de neșters, în stare să curme orice carieră intelectuală."

"...îți vine să stai și să te întrebi dacă nu cumva ești victima unei halucinații. Nu cumva România a stat vreo jumătate de veac sub o stăpânire legionară, iar comuniștii sînt aceia care au deținut puterea doar cîteva luni și apoi au fost din nou băgați în închisoare?..."

"A confunda ... național-comunismul de certa sorginte ceaușistă cu patriotismul și chiar cu naționalismul denotă o mare doză de iresponsabilitate ... el nu are nimic de a face cu naționalismul desrobitor de tipul celui practicat în țările baltice sau în Basarabia."

Monica LOVINESCU

București. Piața Palatului. 12 Sept. 1940

Am plecat în noaptea aceea din București; cu două mașini duble de la Prefectura de Poliție. Eram însoțiți de maiorii de jandarmi Dinulescu și Macoveanu.

Ajunși la Râmnicul Sărat, am tras la Legiunea de Jandarmi. Aici maiorii Dinulescu și Macoveanu au luat contact cu maiorul Scarlat Roșianu, Comandantul Legiunii de Jandarmi din Râmnicul Sărat.

Imediat ne-am întors spre București.

În lipsa unui ordin precis (sau poate că intervenise vreo modificare) jandarmii n-au mai luat pe legionari.

Ajunși la închisoare, am fost băgați toți jandarmii în mașini, dar în același timp sosește din urmă maiorul Dinulescu care ne-a dat ordin răstit: înapoi la Râmnicul Sărat.

Ne-am întors dar ne-am oprit în comuna Bălțați la cîteva km de Râmnicul Sărat, unde am fost cantonați pe timpul nopții. Aici ni s-a dat vin de băut, țigări scumpe și gustări alese.

În zorii zilei am pornit spre Râmnicul Sărat.

Ajunși la închisoare, am fost băgați toți jandarmii, într-o celulă, unde maiorii Dinulescu și Macoveanu ne-au dat instrucțiuni asupra modului cum avem să executăm pe legionari.

Punînd în genunchi pe șoferul mașinii, i-a aruncat un ștreang după gît pe la spate, arătînd cît de ușor se poate executa astfel.

Totul a fost gata în cîteva minute. Jandarmii au ieșit apoi cîte unul afară, în curtea închisorii și fiecăruia i s-a dat în seamă un legionar.

Mie mi-a dat unul mai voinic, mai înalt. Am aflat mai târziu că acesta era Căpitanul, Corneliu Zelea Codreanu.

I-am dus apoi la mașini. Aici, legionarul era legat cu mîinile de bancă la spate, iar cu piciorul de partea de jos a băncii din față, în așa fel ca să nu se poată mișca nici într-o parte, nici într-alta.

Așa au fost legați zece legionari într-o mașină și patru în cealaltă.

Eu am fost în prima mașină, în cea cu zece legionari, în spatele Căpitanului și fiecare jandarm era așezat în spatele legionarului ce-i fusese încredințat.

În mîini aveam ștreangurile.

Am pornit. În mașina mea era maiorul Dinulescu, iar în cealaltă maiorul Macoveanu.

Era o tăcere de mormînt, căci n-aveam voie să vorbim nici noi între noi jandarmii, și nici legionarii, între ei.

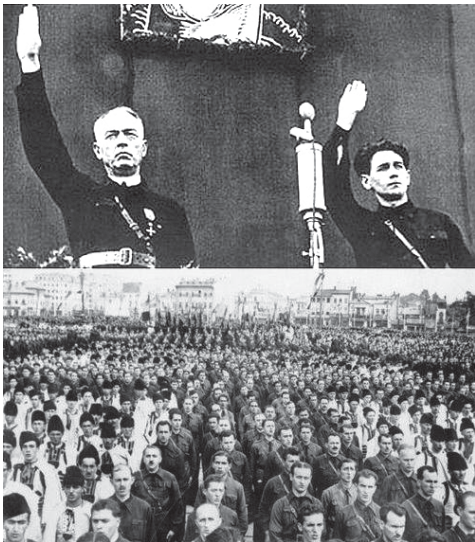
Ajunși prin dreptul pădurii Tîncăbești, maiorul Dinulescu, care stabilise cu noi, printr-un cod de semnale, momentul execuției, a aprins la un moment dat lanterna, stingînd-o și aprizînd-o iarăși de trei ori.

Era momentul execuției, dar nu știu de ce n-am executat nici unul. Atunci maiorul Dinulescu, a oprit mașina, s-a dat jos și s-a dus la mașina din spate. Maiorul Macoveanu fusese mai autoritar, legionarii erau executați.

Căpitanul și-a întors capul puțin către mine, și mi-a șoptit:

- Camarade, dă-mi voie să le vorbesc camarazilor mei...

Dar în aceeași clipă, mai înainte ca el să-și fi terminat această rugăminte, maiorul Dinulescu a pus piciorul pe scara mașinii și pășind înăuntru cu revolverul în mînă a rostit printre dinți: EXECUTAREA!

La aceasta jandarmii au aruncat ștreangurile. Ultimul lor cuvînt - de rugăciune? de chemare? de blestem? - le-a fost strivit în gîtlej. Ștreangurile îi sugrumaseră.

A fost un muget și un horcăit, întrerupt din adîncul ființei lor, apoi o liniște de mormînt.

Cu perdelele trase, mașinile și-au continuat drumul pînă la Jilava.

LA JILAVA

Cînd am ajuns - continuă Sîrbu - erau orele 7 dimineața. Aici ne așteptau: Colonelul Zeciu, Dan Pascu, Comandantul închisorii, Colonelul Gherovici, Medicul Legist Lt.Colonel Ionescu și alții.

Groapa era făcută.

Trași din mașină, legionarii au fost așezați apoi cu fața în jos și împușcați în spate, pentru a se simula astfel împușcarea pe la spate, în timpul evadării de sub escortă.

După aceasta au fost aruncați în groapa comună.

La cîteva săptămîni însă, aceiași jandarmi, tot noi, am fost aduși din nou la Jilava și desfăcînd groapa, am aruncat peste ei o soluție dizolvantă și arzătoare, 15 damigene de vitriol.

CAROL - REGELE UCIGAȘ

Froiau să șteargă orice urmă, lăsînd să se răspîndească zvonul că au dispărut peste graniță, așa cum începuse să creadă foarte multă lume...

După aceasta jandarmii au fost puși să dea declarații, cum că legionarii fugind de sub escortă, au fost împușcați. (Nu exista contra lor nici o sentință de condamnare la moarte. Căpitanul în urma unui proces înscenat din umbră de regele Carol al II-lea, fusese condamnat din ordin la 10 ani închisoare pentru învinuiri inventate și își executa ca și ceilalți legionari pedeapsa.)

Era o declarație stereotipă, pe care colonelul Zeciu le-o dăduse spre model tuturor.

Apoi, jandarmii au fost adunați într-o încăpere a închisorii Jilava unde colonelul Zeciu le-a ținut un discurs spunîndu-le:

V-ați făcut doar datoria, voi nu sînteți asasini de rînd.

La cîteva zile după aceasta, Sîrbu a fost chemat în cabinetul Colonelului Gherovici, care vîzîndu-l, i-a spus:

Tu ești voinic, ai fi putut omorî trei deodată...

I-a întins apoi o hîrtie pe care avea să o semneze, spunînd că a primit suma de lei 20.000 drept ajutor de boală.

Nu sînt bolnav, d-le colonel, spune Sîrbu ca răspuns.

Mă Sîrbule, nu vezi cît arăți de rău și să-ți păzești gura, căci altfel ți-o astup cu pămînt, arătîndu-i cu mîna un revolver (Mauser) de pe birou. Și i-a întins banii...

Sîrbu a fost trimis apoi ca și ceilalți jandarmi în concediu.

Mărturisirea plutonierului asasin Sîrbu ne-a sfîșiat inima, ne-a înlăcrimat ochii, ne-a încleștat pumnii.

Doamne, iartă-ne dacă ne zguduie chinuitoarea și vecinica nedeslegată întrebare: Cum de s-au putut petrece aceste fără de legi?...

Frate român și camarade călit în suferință, fii dîrz, luptă înainte și crede în învierea Neamului.

Justiția țării, justiția României legionare - va pedepsi pe toți țîlharii și pe toți ucigașii.

"BUNAVESTIRE" (9.XI.1940)

Imnul legiunii

„Ștefan Vodă al Moldovei
Fost-a pe la noi prin munți
Și-a găsit în codrii noștri
Șoimi viteji, războinici mulți.
Tot așa, tu, Căpitane,
Urcă pe-ale Putnei văi
Și-ți vom da batalioane
De legionari flăcăi.

Știm că tu, de multă vreme,
Aprig lupti, ca un erou,
Să scapi țara, care geme,
Și să-i dai un suflet nou.
Să ne scapi pe noi, țărani,
Care suferim din greu,
Căci țîlharii și jidanii
Ne tot sug mereu, mereu.

Tudora Vrîncioaia este
Numele cel purtăm noi,
Căci străbuna din poveste
Ne-a dat sînge de eroi.
Acest sînge, pentru tine
Gata suntem să-l vărsăm
Căci marea clipă vine
Țara să ne-o apărăm.

Tu, Codrene, ești nădejdea
Ce ne-a dat -o Cel din Cer
Tu ne spulberi desnădejdea
Tu și Garda ta de Fier.
Ia, cum știi, în mînă cnutul
Și românii nu mai pier,
Căci vor sta mereu sub scutul
Mîndrei noastre Gărzi de Fier."

Constanța - legionari cîntînd imnul
Gărzii de Fier

Prof. dr. Nicolae MĂRGINEANU

Documentele descoperite în arhive din Federația Rusă evidențiază faptul că pregătirea alegerilor parlamentare din România, după instalarea, la 6 martie 1945, a guvernului condus de dr. Petru Groza, s-au aflat permanent în atenția conducerii sovietice, interesată ca desfășurarea acestora să pună bazele modelului sovietic de construire a socialismului în România. Discuțiile liderilor români cu membri marcanti ai conducerii de partid și de stat de la Moscova, precum și cu reprezentanți ai Ambasadei URSS la București, pe tema

alegerilor, ilustrează, pe de o parte, dorința conducerii române de a primi indicații în legătură cu cele mai mici detalii privind pregătirea și desfășurarea alegerilor, precum și mijloace bănești, iar pe de altă parte, interesul Kremlinului de a cunoaște cât mai amănunțit atmosfera politică și economică din România, starea de spirit a populației, poziția partidelor din opoziție în ajunul alegerilor, modul de pregătire a acestora, estimările conducerii PCdR privind rezultatele votului. Reține atenția că, în majoritatea cazurilor, interlocutorii sovietici ezită, așa cum rezultă din documentele citate mai jos, să facă orice fel de comentarii sau recomandări, care ar fi putut să-i angajeze în vreun fel.

În continuare, redăm câteva extrase din documente publicate în două valoroase ediții tematice de izvoare istorice, ambele apărute la Moscova.

● *Discuția din 9 ianuarie 1946, între Gheorghiu-Dej, secretarul general, al PCdR, și A. I. Wășinski, locțiitor al Comisarului poporului pentru Afaceri Străine al URSS:* „Principalele probleme ale discuției noastre — notează emisarul sovietic în jurnalul său — au fost următoarele: 1. Cu privire la tactica viitoare a PC din România în interiorul guvernului și față de partidele National Țărănesc și Național Liberal; 2. Cu privire la apropiata campanie electorală.

L-am prevenit pe Gheorghiu-Dej că pot exprima doar părerea mea personală și l-am rugat să nu considere, în nici un caz, cele spuse de mine drept indicații. [...] În legătură cu campania electorală, Gheorghiu-Dej a cerut acordul nostru de a trimite la Moscova, pentru consultări preliminare, legea electorală elaborată de români. Eu nu am obiectat împotriva acestui lucru” (*Vostocinaia Evropa v dokumentah rossiiskih arhivov, 1944-1953, tom.1, 1944-1948, Moscova-Novosibirsk, „Sibirskii Hronograf”, 1997,* pp. 365-366).

● *Discuția, din 2 aprilie 1946, între Gheorghiu-Dej și Teohari Georgescu, pe de o parte, V. M. Molotov și G. M. Malenkov, de cealaltă parte, cu privire la proiectul programului electoral al PCdR:* „Dacă vom reuși să mobilizăm toate forțele și mijloacele, putem obține 70-75 la sută din mandate. Trebuie avut în vedere, sublinia Gheorghiu-Dej, că

potrivit vechii legi românești, adoptată în anul 1927, de care nu o dată s-au folosit național-țărăniștii și liberalii în timpul alegerilor, există o asemenea regulă că partidul care obține la alegeri peste 40 la sută

primește, în mod automat, peste 20 la sută ca premiu electoral” (*Ibidem, p.401*).

● *Discuția purtată, la 4 noiembrie 1946, de D. G. Iakovlev, consilierul Ambasadei sovietice la București, cu Gheorghiu-Dej, despre atmosfera din România, în ajunul alegerilor parlamentare:* „Este greu de anticipat care vor fi rezultatele alegerilor — a declarat Gheorghiu-Dej. Judecând însă după situația generală, cred că fără acțiuni «tehnice» speciale noi vom obține o majoritate serioasă.

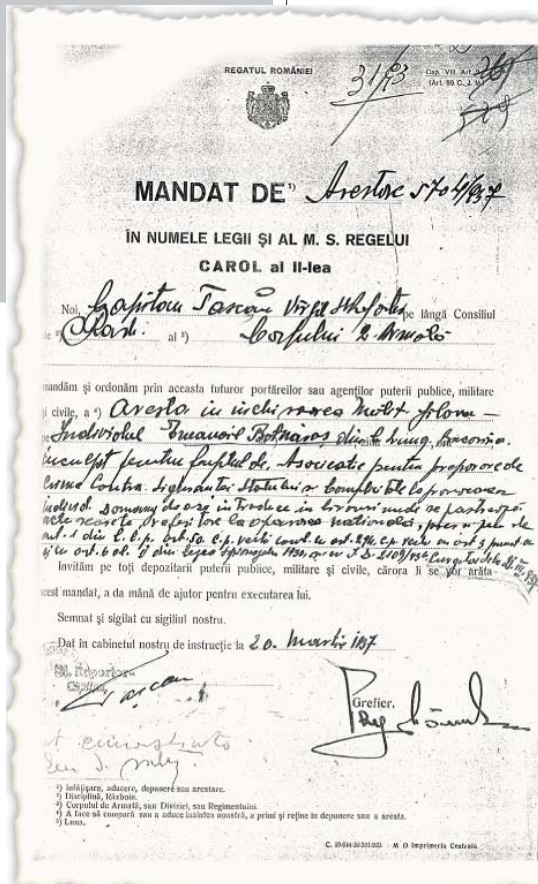
Părerea mea personală este că după măsurile întreprinse de noi vom obține un succes!...] Acum, nu sunt în măsură să indic cifre concrete!...] 60 la sută este puțin pentru noi, deoarece nu putem -admite ca opoziția să ia 40 la sută, ar fi prea mult și chiar periculos. Cu ajutorul unor acțiuni «tehnice» speciale, majoritatea necesară nouă va fi asigurată” (*Sovetski faktor v Vostocinoi Evrope. 1944-1953, tom. 1, 1944 -1948 Dokumentt, Moscova, Ed. Rosspen, 1999, pp.3 66-370*).

● *Discuția purtată la 6 noiembrie 1946, de D. G. Iakovlev, consilierul Ambasadei sovietice la București, cu Emil Bodnăraș, secretar general al Consiliului de Miniștri:* „Părerea lui Gheorghiu-Dej, Ana Pauker și a mea este că Blocul Partidelor Democratice va obține în mod real 55, maximum 60 la sută, a spus Bodnăraș. Miron Constantinescu crede că 65-70 la sută. Noi socotim că M. Constantinescu exagerează posibilitățile BPD și nu abordează în mod realist evaluarea situației. [...] Sperăm să avem 55-65 la sută pe calea obținerii unor voturi reale, dar avem nevoie de 90 la sută și acest lucru va fi făcut cu ajutorul posibilităților oferite de legea electorală și al unei oarecare «tehnici». [...] Cel mai mare succes al opoziției este așteptat în Transilvania. Nu este exclus ca opoziția, îndeosebi maniștii, să aibă acolo locul predominant. [...] În general, începe o cărdășie practic între toate grupările burgheziei și reacțiunii, cu o țintă orientată spre viitor. Acest lucru este caracteristic, în special, pentru gruparea Tătărescu, care consideră că perioada «tovarășilor de drum» s-a încheiat și, cu cât [mergem] mai departe, cu atât interesele burgheziei și ale partidelor de stânga care alcătuiesc, în prezent, guvernul se vor deosebi tot mai mult și mai mult” (*Vostocinaia Evropa, pp. 542,544,545-546*).

● *La 19 noiembrie 1946, ambasadorul sovietic la București, S. I. Kavtaradze, îl informa pe V. K. Dekanozov, locțiitorul Comisarului poporului pentru Afaceri Străine al URSS, despre Declarația partidelor de opoziție, înaintată Comisiei Electorale Centrale, în legătură cu unele încălcări ale procedurilor de votare:* „Tochmai ce am primit textul unui protest scris al partidelor din opoziție, semnat de secretarul general al Partidului Țărănesc, Penescu, a Partidului Liberal-Brătianu și a președintelui așa-numitului Partid Social-Democrat Independent, Titel Petrescu, adresat Comisiei Electorale Centrale. Protestul este însoțit de o scrisoare, în care conducătorii partidelor de opoziție indică «încălcările grosolane» de la toate secțiile de votare din București, ceea ce a dus la situația în care rezultatele votării în prezent (la mijlocul zilei) să fie în mod definitiv «falsificate»” (*Sovetskii Faktor, p.374*).

Emil Bodnăraș

Teohari Georgescu

C.T. Petrescu

Tristețea de a fi român

„Că suntem o țară cu nenorociți conducători știu de 18 ani. Că Constituția României este „sublimă” dar nu o respectă nimeni o știți și dumneavoastră de aproape tot atâta timp. Dar că rândurile de mai jos pot apărea în țara asta fără ca cineva din puterea ei să reacționeze a-ți fi crezut? Nu? Atunci citiți o parte din articolul lui Șandor Kolumban, apărut în preajma Zilei Naționale a României în spătmânalul „Europai Ido”, care apare la Sfântu Gheorghe.

De la apariția rândurilor de mai jos, au trecut mai bine de 3 luni calendaristice, adică peste o sută și ceva de zile. Și românii tac. Tac și șefii lor. Ca mâine o să le tacă și istoria...

Vasile TODI

"Ce sărbătorim"

„Închipuiți-vă, spuneau acești proști, că ar trebui să sărbătorim. Trebuie. Dar ce? 1 Decembrie, căci atunci s-a unit Ardealul cu Regatul Asta spun ei Eu însă nu știu să fi fost așa. Pentru mine atunci s-a destrămat națiunea. Ziua aceasta pentru noi este de doliu, nu sărbătoare. Și nu a fost nicicând. Atunci am fost noi puși sub robie românească. Aș fi un nebun dacă aș sărbători această zi Nu au decât să sărbătorească ei dacă le place. Pentru ei este sărbătoare. Dar ce treabă am eu cu aceasta? Ziua aceasta lor le-a adus numai bine, iar mie numai rele, mizerie, asuprire, urmărire.”

„Noi ne-am săturat deja de mult de subjugarea valahă. Toată dezvoltarea Ardealului a fost smulsă de aici, din Ardeal. Au subminat Ardealul, ca astfel să poată ridica Regatul. Bucureștii s-au dezvoltat sugând untura Ardealului.”

„Acum urmează o altfel de zi de 9. Asta pentru a sărbători această zi. Dar să sărbătorească dracul. Se spune că atunci i-am învins pe nemți. Cine? Noi, ungurii? Noi desigur că nu. Atunci cine? Românii? Ne fac să râdem. Românii i-au învins pe nemți? Nu e bun nici de glumă. De ce să sărbătorim ziua de 9 mai? Să sărbătorim că am căzut din nou sub jug românesc? Să sărbătorim faptul că fetele și femeile noastre au fost batjocorite de români împuși, de milițieni comuniști? Sau să sărbătorim faptul că nu putem folosi oficial limba, că suntem cetățeni de gradul 4 de când mă știu? Să sărbătorim faptul că nu putem folosi pământul nostru natal, pe care străbunii noștri au locuit timp de trei milenii și unde până în 1916 nicicând nu a pășit o opincă românească?! Sau să sărbătorim faptul că niciodată nu ni s-a dat dreptate? Să sărbătorim faptul că la drumul mare românii ne-au înșelat peste tot, cum au putut? Să sărbătorim faptul că nu au avut alt rost decât să aducă mizerie maghiarilor? Să-i sărbătorim pe jandarmi, sau armata care a venit peste noi? Ori faptul că ni se așază pe suflete cupolele bisericilor ortodoxe făcute din felii de ceapă, la fel cum se așază cloșca peste pui? Ori să sărbătorim lipsa de vatră?”

Românilor le place să sărbătorească, umilindu-i pe unguri, și asta doar până când ungurul se va sătura de toate. Atunci va face maghiarul ceva ce merită să fie sărbătorit!”

„În 1920, francezii au alipit Ardealul la Regat. Să le mănânce dracul capetele lor! Dar lipiciul nu mai ține, domnilor! El se destramă. Chiar și atunci când vă ia dracul și vă cuprind toate relele pentru această alipire, care oricum nu poate ține o veșnicie. Va veni odată și sărbătoarea noastră. Sigur va veni! Nu-i nevoie să așteptăm prea mult.”

Națiunea și statul național în cadrul Uniunii Europene

Pentru a înțelege efortul european spre unitate, este necesară o privire de ansamblu asupra celor două lumi care au existat pe bătrânul continent în timpul și înaintea „Cortinei de fier”. Europa a fost împărțită în două lumi diferite, în două sisteme politice opuse: democrațiile occidentale - în care cetățeanul se găsește în centrul intereselor statului, politicienilor, instituțiilor democratice, cetățeanul occidental hotărăște prin vot orientarea politică potrivită pentru a-l conduce și, în partea opusă, sistemul socialist, în care cetățeanul era înregimentat programelor concepute de conducerea unică a statului socialist. În Europa de Est aflată sub hegemonia politică a Uniunii Sovietice, sistemul politic comunist era impus, alegerile erau dirijate de organele centrale de partid. Intre aceste două sisteme politice, Occidental și cel din Est, nu exista o comunicare reală, doar o încercare de depășire pe cale diplomatică a unor probleme litigioase, periculoase pentru stabilitatea europeană și mondială din perioada respectivă. Așa cum am afirmat la început, în Europa Occidentală s-a dezvoltat un model civic de națiune, în care cetățenii, nediferențiați

de nici un criteriu etnic sau de altă natură, au format prin drepturile și obligațiile lor democratice o putere decizională în statele europene. Mai mult, cetățeanul constituia investiția principală a statului. În comunism, în numele iluzoriu al construirii unei societăți ideale, bunăstării tuturor, cetățeanul se situa doar la nivelul limbajului în centrul preocupărilor statului. Distanța de la vorbe, sau lozinci, la fapte era de nerecuperat. România a fost condusă după aceleași principii nedemocratice

de un aparat de stat care urma modelul sovietic. Lipsa oricărei forme de opoziție a fost înlăturată cu o duritate ce a rămas în conștiința cetățeanului. Teama lui de a-și exprima punctul de vedere, de a purta un dialog deschis a dus la o mutilare, schizofrenizare a societății în niște tipare inumane, lipsite de orice perspectivă. Societatea civilă de după 1990 a reușit cu greu să redeschidă un dialog social atât de necesar schimbărilor la care era chemată societatea în ansamblul ei. Manipularea mentală, incultura politică a continuat mult timp în folosul unor lideri politici nepregătiți pentru o schimbare atât de structurală, de radicală a scenei politice. Acest lucru a lăsat urme adânci în societatea civilă, traume datorate lipsei de comunicare, de înțelegere cu adevărat a problemelor societății. În partea Europei din fostul „lagăr comunist”, termenul de stat național a evoluat diferit față de Occident, diferența este întâlnită și înainte de afirmarea naționalismului apărut în dictatura comunistă. Naționalismul din perioada comunistă urmărea o afirmare a specificului etno-cultural care să se împotrivescă sovietizării acestor zone de sub controlul fostei mari puteri de la Răsărit.

Prof. Marius NIȚOV

Legea moralei universale

De-a lungul istoriei a ceea ce se numește civilizația creștină, cele Zece Porunci, comunicate direct de Dumnezeu lui Iacob în urmă cu trei mii patru sute de ani unui mare conducător al familiei lui Iacob, numit Moise, au fost considerate esența legii moralei universale.

Într-una din marile tragedii ale istoriei, Curtea Supremă a Statelor Unite presupus creștine a garantat prăbușirea morală a acestei națiuni când le-a interzis copiilor din școlile publice să se roage Dumnezeului lui Iacob, să învețe legea Lui morală, sau măcar să vadă în clase esența legii, cele Zece Porunci, pe care copiii trebuie să le respecte spre binele lor propriu, încălcându-le totodată numai pe risc propriu.

E una dintre supremele ironii istorice că națiunile din fostul bloc comunist caută cu disperare să remedieze naufragiul moral pe care l-a adus popoarelor lor politica oficială a ateismului, în timp ce grupuri liberale antireligioase ca Uniunea Americană a Libertăților Civile, Poporul pentru Calea Americană, Congresul Evreiesc American, Americanii Uniți pentru Despărțirea Bisericii de Stat, Organizația Națională a Femeilor și mass-media liberale fac tot ce le stă în putere ca să împingă Statele Unite în același abis moral de unde se chinuie să iasă țările blocului răsăritean.

Cele Zece Porunci sunt pentru propriul nostru bine. Așa cum a spus Iisus Christos, „Sabbathul a fost făcut pentru om.” Cum se leagă cu lumea aceste porunci?

Utopicii vorbesc despre ordinea mondială. Fără a o spune explicit, cele Zece Porunci stabilesc singura ordine care va aduce pacea lumii - cu devotamentul și respectul față de Dumnezeu în centru, respectul și legăturile familiale puternice alături, iar apoi sanctitatea oamenilor, a proprietății, a familiei, reputației și păcii.

Toate societățile utopice pe care le-am examinat acționează sub o mantie a secretului și un nor de minciuni - până la ultima! Se furișează și-și ascund de ochii altora adevărații conducători și adevăratele programe. Fiecare are o serie de cercuri concentrice ale ordinii - de la puținii lideri centrali la inițiatorii iluminați, apoi la o organizație de fațadă mai extinsă și până la agențiile pe care le pot manipula.

Nici una nu îl așază pe Dumnezeu sau Biblia în centrul planurilor sale pentru lume. Când cineva ne oferă o nouă ordine socială, ai crede că avem tot dreptul să întrebăm: „Dacă ceea ce ne oferiți e atât de bun pentru noi, de ce încercați să îl strecurați pe la spatele nostru așa cum ați făcut cu Comisia Rezervei Federale?” Dumnezeu nu a comunicat în secret planul Său pentru ordinea lumii. L-a anunțat de pe un vârf de munte fumegând și în continuare a făcut ca sute de milioane de exemplare ale legii să fie tipărite în practic toate limbile cunoscute ale Pământului.

Prima poruncă e cheia tuturor celorlalte. „Să nu ai alți dumnezei afară de Mine.” Banii, puterea, succesul și visurile utopice pot deveni cu toatele dumnezei care au niveluri mai joase decât Dumnezeul lui Iacob. Slujirea dumnezeilor inferiori permite omisiuni etice, sub cuprinzătorul principiu „scopul scuză mijloacele”. Dacă dumnezeul nostru e un paradis marxist, atunci uciderea a șizeci de milioane de ființe omenești este justificată, când e necesară pentru aducerea paradisiului pe Pământ. Dacă dumnezeul e succesul financiar, e permisă înlăturarea concurenților prin mijloace neetice. A-l avea pe Dumnezeul lui Iacob ca divinitate centrală înseamnă a câștiga succesul respectând pe parcurs toate standardele etice.

Pat ROBERTSON